

Máj

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

AKTIVITY ED LUČENEC

DEŇ EURÓPY 2023

09.05.2023 sme v Mestskom parku v Lučenci oslavovali narodeniny EÚ počas podujatia Deň Európy 2023. Organizátorom podujatia bolo mesto Lučenec, Europe Direct Lučenec a CVC Lučenec. Cieľom podujatia bola prezentácia kľúčového dátumu pre vytvorenie EÚ a oslava výročia Schumanovej deklarácie. Tento významný deň tiež oslavovali všetky krajiny EÚ.

Na podujatí sa odprezentovala aj európska inštitúcia pôsobiaca v regióne a to EURES Lučenec a jazyková škola ACADEMIA LINGUA Lučenec, ktorá pripravila zaujímavé jazykové súťaže a pohybové hry. Široká verejnosť, študenti a žiaci mohli získať v stánku Europe Direct Lučenec všetky informácie týkajúce sa EÚ a tiež na prípravných stanovištiach si mohli overiť svoje znalosti o EÚ /hlavné mestá, vlajky, rozprávky, puzzle a pod./. O ďalšie sprievodné aktivity /malovanie na tvár, pohybové hry, kvíz o EÚ/ sa postaralo CVC Lučenec.

WORKSHOP „REMESLO MÁ ZLATÉ DNO“

Kto si mal chuť vyskúšať tradičné remeslá Novohradu prišiel aj napriek nepriaznivému počasiu 17.05.2023 od 09.00 hod. na Nádvorie Radnice v Lučenci. Cieľom podujatia bolo zvýšiť zručnosti a kvalifikáciu nezamestnaných a širokej verejnosti a zároveň uchovávanie hodnôt, tradícií a histórie regiónu. Organizátori podujatia – mesto Lučenec, Europe Direct Lučenec, OOCR Turistický Novohrad a Podpolanie v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci – pripravili zaujímavú praktickú prezentáciu remeselníkov pri výrobe svojich produktov označených regionálnou značkou „Novohrad“. Účastníci podujatia si mohli vyskúšať uvedené remeslá ako umelecké kováčstvo, rezbárstvo, výroba kožených výrobkov, hrnčiarstvo a tkanie na krosnách priamo v praxi a mohli sa inšpirovať k výrobe obdobných výrobkov. Na podujatí mohli tiež získať informácie o možnosti založiť si podnikanie a tiež o možnosti prihlásiť sa na certifikácie svojho budúceho regionálneho produktu. Podujatie sa organizovalo v rámci Európskeho roka zručností 2023.

DEZINFOTOUR – ZÁKLADNÁ ŠKOLA V KRIVÁNI

Dezinformácie predstavujú jeden z kľúčových spoločenských problémov, keďže sa im darí polarizovať spoločnosť. Medzi ohrozenú skupinu, ktorá sa stretáva s dezinformáciami patria aj žiaci základných škôl a študenti stredných škôl. 18.05.2023 pokračovalo centrum Europe

Direct Lučenec svoju tohtoročnú DEZINFOTOUR na Základnej škole v Kriváni. Žiaci 7. a 8. ročníka si okrem prednášky na tému dezinformácie mali možnosť prostredníctvom praktického cvičenia overiť svoje znalosti, či informácia, ktorá im bola poskytnutá je pravdivá alebo falošná.

PREDNÁŠKA NA TÉMU „ZÁKLADY EURÓPSKEJ ÚNIE“

Dňa 25.05.2023 bolo naše centrum Europe Direct Lučenec na návšteve školy ZŠ L. Novomeského v Lučenci, kde sme so žiakmi 6. ročníka preberali základy vzniku Európskej únie až po súčasnosť. Žiaci si mohli pozrieť krátky film o vzniku EÚ, počas prednášky získali informácie o historických udalostiach významných pre EÚ, krajinách EÚ a eure, symboloch EÚ a činnosti jednotlivých inštitúcií EÚ.

NOVINKY Z EÚ

100 MILIÓNOV EUR NA PODPORU POĽNOHOSPODÁROV Z BULHARSKA, MAĎARSKA, POĽSKA, RUMUNSKA A SLOVENSKA

V nadväznosti na dohodu dosiahnutú 28. apríla s Bulharskom, Maďarskom, Poľskom, Rumunskom a Slovenskom Európska komisia predložila zástupcom všetkých členských štátov návrh podporného opatrenia v hodnote 100 miliónov eur. Táto suma prevzatá z poľnohospodárskej rezervy na rok 2023 bude určená poľnohospodárom, ktorí pestujú obilniny a olejnaté semená v týchto piatich členských štátoch. Podpora pomôže členským štátom hraničiacim s Ukrajinou čiastočne kompenzovať problémy súvisiace s logistickými prekážkami vyplývajúcimi z dovozu určitých agropotravinárskych výrobkov z Ukrajiny. Bulharsko, Maďarsko, Poľsko a Slovensko sa zároveň zaviazali zrušiť svoje jednostranné opatrenia týkajúce sa pšenice, kukurice, repky olejnej a slnečnicových semien a akýchkoľvek iných výrobkov pochádzajúcich z Ukrajiny. Komisia navrhuje prideliť 9,77 milióna eur Bul-

harsku, 15,93 milióna eur Maďarsku, 39,33 milióna eur Poľsku, 29,73 milióna eur Rumunsku a 5,24 milióna eur Slovensku. Týchto päť krajín môže doplniť túto podporu EÚ až o 200 % vnútroštátnymi finančnými prostriedkami, ktoré by predstavovali celkovú finančnú pomoc pre postih-

nutých poľnohospodárov vo výške 300 miliónov eur. Pri pridelovaní sa zohľadňuje váha každej dotknutej krajiny v poľnohospodárskom sektore Únie na základe výšky priamych platieb SPP, ako aj relatívny nárast ukrajinského dovozu obilnín a olejnin do týchto členských štátov.

DISCOVEREU: KOMISIA DISTRIBUUJE VIAC AKO 35 000 BEZPLATNÝCH CESTOVNÝCH LÍSTKOV MLADÝM EURÓPANOM

10.05.2023 boli oznámené výsledky marcového kola prihlášok DiscoverEU. Do výzvy sa zapojilo 145 657 mladých ľudí vo veku 18 rokov, ktorí požiadali o 35 324 cestovných poukazov. Úspešní uchádzači budú môcť v období od 15. júna 2023 do 30. septembra 2024 zadarmo cestovať po Európe. Zo Slovenska prišlo do výzvy 1 645 žiadostí, pričom cestovné lístky dostane 434 uchádzačov. Viac informácií o výsledkoch za jednotlivé krajiny nájdete tu.

UŽ 19 ROKOV JE SLOVENSKO ČLENOM EÚ

1. mája Slovensko oslávi 19. výročie svojho vstupu do Európskej únie. Podľa prieskumu realizovaného Zastúpením Európskej komisie (EK) na Slovensku súhlasí s členstvom Slovenska v EÚ takmer sedem z desiatich (67 %) opýtaných Slovákov a Sloveniek.

Podľa nedávneho prieskumu [štandardného Eurobarometra](#), zverejneného koncom marca, si väčšina Slovákov a Sloveniek (56 %) neželá budúcnosť krajiny mimo EÚ. Z ďalšieho prieskumu, ktorý si dalo vypracovať Zastúpenie EK na Slovensku, s členstvom Slovenska v EÚ súhlasí 67 % opý-

taných. Za najväčšie výhody členstva Slovenska v EÚ považujú respondenti najmä možnosti cestovania do zahrani-

čia (46 %) a možnosť štúdia v zahraničí (40 %). Tri štvrtiny respondentov je hrdých na to, že sú občanmi Slo-

venska (77 %) a takmer šesť z desiatich Slovákov a Sloveniek (57 %) je hrdých na to, že sú občanmi Európskej únie.

AKÉ SÚ VÝHODY SLOVENSKÉHO ČLENSTVA V EÚ?

Svojím vstupom do Európskej únie sa Slovensko stalo rovnocenným partnerom krajín, ktoré dnes spolu s ním tvoria najväčšiu obchodnú veľmoc na svete a zdieľajú spoločné hodnoty, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát, ľudské práva či solidarita.

Práve solidarita a spolupatričnosť zohrali dôležitú úlohu počas pandémie Covidu-19. Aktuálne v kontexte vojenského konfliktu na Ukrajine

všetky členské štáty spojili sily a spoločne prijímajú opatrenia na pomoc Ukrajine, ale aj členským štátom, vrátane Slovenska, ktoré pomáhajú ľuďom opúšťajúcim svoje ukrajinské domovy.

Kvalita nášho života sa od vstupu do EÚ výrazne zlepšila. Do roku 2020 dostalo Slovensko na rozvoj skoro 30 miliárd eur z európskych fondov. Navyše, Slovensko patrí medzi takzvaných čistých prijímateľov finančných prostriedkov z EÚ. To znamená, že dostáva podstatne viac

peňazí, ako do spoločnej európskej kasy dáva. Vďaka tomu sa za ostatné roky podporili stovky projektov v oblastiach regionálneho rozvoja, dopravy, školstva, vedy a výskumu, zdravotníctva či ochrany životného prostredia. Z európskych peňazí sa stavali a rekonštruovali školy, predškolské zariadenia a nemocnice, obnovovali námestia, budovali vedecké parky, ale aj nové cesty, modernizovali železnice a uskutočňovali mnohé ďalšie projekty, ktoré denne skvalitňujú

život Slovákov. Z nového čerpaceho obdobia (2021 – 2027) eurofondov môže Slovensko získať až 13 miliárd eur a k tomu je z Plánu obnovy k dispozícii ďalších približne 6 miliárd eur.

SME EURÓPANIA

Vstup Slovenska do EÚ priniesol obyvateľom Slovenska aj európsku identitu. Okrem toho, že sme Slováci, sme aj Európania. To nám garantuje isté práva a prináša nové možnosti. Môžeme aktívne vstupovať do tvorby európskych politík, či už účasťou vo vol-

bách do Európskeho parlamentu alebo vyjadrením svojho názoru v rôznych konzultáciách alebo zapojením sa do Európskej občianskej iniciatívy.

MÁME SILNEJŠÍ HLAS VO SVETE

– Vstup do EÚ Slovensko pevne ukotvil v rodine vyspelých, moderných a demokratických krajín Európy. Zlepšilo sa jeho postavenie a váha na medzinárodnej scéne. Slovensko sa ako plnohodnotný partner zúčastňuje rozhodovania o závažných otázkach, ktoré ovplyvňujú vývoj nielen v EÚ, ale aj na celom svete. Spoločná európska legislatíva poskytuje Slovákom väčšiu právnu istotu, silnejšiu garanciu dodržiavania základných ľudských práv a ochranu spotrebiteľských práv.

DVERE DOKORÁN – Vďaka vstupu do **Schengenského priestoru** na 94% našich hraníc odpadli hraničné kontroly, uľahčil sa voľný pohyb osôb i tovaru. To, že sme súčasťou EÚ Slovensku pomohlo získať bezvízový styk do absolútnej väčšiny krajín sveta vrátane USA a Kanady. Práve vďaka členstvu a kreditu Únie majú Slováci a Slovenky umožnený bezvízový styk do absolútnej väčšiny krajín sveta a slovenský pasje **9. najsilnejším pasom** na svete a bez víz sa dostaneme **do 184 krajín**.

BRIGÁDA V RAKÚSKU, ŠTÚDIUM V NEMECKU, DOVOLENKA V TALIANSKU – Slováci majú v EÚ viac slobody. Môžu voľne cestovať, pracovať, študovať a podnikáť v celej Európskej únii. Teda nie na **trhu** s piatimi, ale **500 miliónmi ľudí**. Na prácu v Únii nie je potrebné pracovné povolenie, v zamestnaní máme garantované rovnaké práva ako občania daného členského štátu. Navyše vďaka Európskemu

preukazu zdravotného poistenia máme napríklad počas dovolenky, či študijného pobytu, nárok na potrebnú **zdravotnú starostlivosť**.

S ERASMOM DO SVETA – Voľný pohyb po Európe znamená aj možnosť študovať v EÚ. Populárny študijný program Erasmus+, ktorý využilo viac ako 40 000 slovenských vysokoškolákov, patrí medzi najúspešnejšie programy Európskej únie vôbec. Tento program za viac ako 35 rokov svojej existencie vyslal do sveta vyše deväť miliónov ľudí. Prináša možnosti aj učiteľom či podnikateľom. Otvorili sa dvere pre európsku spoluprácu pre vedecké inštitúcie, univerzity a inovatívne podniky, ale aj mestá, obce a regióny.

SPOLOČNÁ MENA, HMATA-TEĽNÝ SYMBOL – Dnes môžeme platiť spoločnou európskou menou euro v 20 krajinách eurozóny a hlavne zbytočne nepre-rábame na výmenných kurzoch. Euro prinieslo okrem iného nižšie náklady na bankové transakcie. Tiež výrazne pomohlo podnikom, ktorým odbúrало kurzové riziká, znížilo transakčné náklady, prinieslo väčšiu stabilitu a predvídateľnosť. Naša mena je stabilná, pretože eurozóna je jednou z najväčších a najsilnejších svetových ekonomík.

RIEŠENIE DVOJAKEJ KVALITY TOVARU – Na úrovni EÚ sa stanovili jasné pravidlá, ktoré určujú, že výrobky nemožno predávať vo viacerých členských štátoch s tým, že sú totožné, keď majú výrazne odlišné zloženie alebo vlastnosti. Ochráni spotrebiteľov, ale aj podniky pred nekalými obchodnými praktikami.

OCHRANA SPOTREBITEĽOV A BEZPEČNEJŠIE VÝROBKY

– V EÚ funguje silná ochrana spotrebiteľských práv. Ak predávajúci nedodrží podmienky pri nákupe či cestovaní, máme právo na odškodnenie. V rámci jednotného trhu máme jednotnú záruku dva roky, tovar kúpený cez internet môžeme vrátiť do 14 dní od zakúpenia. Dajú sa ľahšie porovnávať ceny výrobkov a zmluvy musia spĺňať európske štandardy. Tiež máme lepší systém varovania pred nebezpečnými výrobkami či potravinami. EÚ priniesla zrušenie roamingových poplatkov, zaistila aj nižšie bankové poplatky a poplatky za používanie kreditných kariet.

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

– Vďaka uplatňovaniu európskej legislatívy v tejto oblasti sa na Slovensku podstatne zlepšila kvalita životného prostredia. Vzduch, ktorý dýchame je čistejší a zlepšila sa kvalita vôd. Lepšie sú chránené aj vzácne biotopy a krajinné územia európskeho významu.

OCHRANA SLOVENSKEHO JAZYKA

slovenčina je jedným z **24 úradných jazykov EÚ**. Je tým zaisťovaná ochrana slovenského materinského jazyka aj pre budúce generácie. Navyše, vďaka zásade viacjazyčnosti, zakotvenej v Charte základných práv EÚ, majú občania EÚ, a teda aj Slováci a Slovenky, právo používať ktorýkoľvek z úradných jazykov EÚ pri komunikácii s európskymi inštitúciami, a tie im musia odpovedať v tom istom jazyku.

AKO PREBIEHAL VSTUP SLOVENSKA DO EÚ?

Slovensko prejavilo záujem o vstup do Európskych štruktúr už v 90. rokoch minulého storočia, ešte ako súčasť Československa. V roku 1991 podpísala Československá federatívna republika Asociačnú dohodu alebo takzvanú dohodu o pridružení. Rozdelenie spoločného štátu však integračný proces pozastavilo a Asociačná dohoda nebola podpísaná. V roku 1995 odovzdal na summite v Cannes úradujúci slovenský premiér Vladimír Mečiar oficiálnu žiadosť o vstup do EÚ do rúk francúzskeho prezidenta Jacquesa Chiraca.

V novembri 1995 obdržala vláda Slovenskej republiky tzv. Bielu knihu, vypracovanú ako prípravu pre integráciu do vnútorného trhu Európskej únie. Dvadsaťtri gestorských skupín, vytvorených na základe Bielej knihy, sa stalo zodpovedných za implementáciu legislatívy Európskej únie do slovenského právneho poriadku. Vstup Slovenska do EÚ sa od marca v roku 2000 odvíjal od rozhovorov s EÚ týkajúcich sa ôsmich negociačných kapitol. Jednotlivé oblasti zahŕňali napríklad hospodársku súťaž, malé a stredné podnikanie, vzdelávanie a školstvo či vedu a výskum.

Európska rada na svojom zasadnutí v Göteborgu v dňoch 15. a 16. júna 2001 potvrdila, že ďalšie rozšírenie EÚ je v záujme vtedajších členských krajín. Cieľom bolo, aby sa nové členské krajiny mohli zúčastniť volieb do Európskeho parlamentu v roku 2004. Zoznam krajín, o ktoré sa EÚ rozšíri, bol stanovený na samite v belgickom Laekene v decembri 2001. Tieto krajiny preto nazývame aj Laekenská skupina a patria sem: Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Malta a Cyprus. Pripravenosť všetkých kandidátov bola

hodnotená v pravidelných správach Európskej komisie. Nasledujúce mesiace sa definitívne podarilo uzavrieť rokovania s prístupujúcimi krajinami a doriešili sa finančné otázky spojené s rozšírením. Išlo najmä o otázky týkajúce sa vyplácania priamych dotácií pre nové členské krajiny v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky v rámci prechodného obdobia.

Referendum o vstupe Slovenska do Európskej únie vyhlásil vtedajší prezident SR Rudolf Schuster. Išlo o v poradí piate referendum na Slovensku a ako jediné spomedzi ôsmich, ktoré sa dodnes konali, bolo platné. Konalo sa 16. a 17. mája 2003 a zúčastnilo sa ho 52,15 % oprávnených voličov. Na otázku: „Súhlasíte s tým, aby sa Slovenská republika stala členským štátom Európskej únie?“ odpovedalo 6,2 % voličov NIE a 92,46 % voličov ÁNO.

Národná rada Slovenskej republiky v júli 2003 ratifikovala Zmluvu o pristúpení k Európskej únii a Slovensko sa 1. mája 2004 stalo členom Európskej únie.

NÁRODNÁ STRATÉGIA VÝSKUMU, VÝVOJA A INOVÁCIÍ 2030

Výskumná a inovačná autorita na Úrade vlády v utorok 23. mája 2023 odbornej a širokej verejnosti predstavila Národnú stratégiu výskumu, vývoja a inovácií 2030. Národná stratégia počíta s postupným navýšením investícií až na jednu miliardu eur ročne v roku 2030, zlepšením užívateľskej skúsenosti, nasmerovaním zdrojov k vyššej kvalite a spoločenskému dopadu. Vo výsledku sa tak Slovensku podarí posunúť v európskom rebríčku inovačnej výkonnosti o desať priečok, zvýšiť investície do výskumu a vývoja na dve percentá HDP (z toho 1,2 percenta zo súkromných zdrojov) a prilákať 25-tisíc vysokokvalifikovaných ľudí zo zahraničia. Stratégiu v marci 2023 schválila vláda s akčným

plánom s 91 opatreniami. Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií do roku 2030 je strešný strategický dokument, ktorý určuje zámery, ciele a priority Slovenskej republiky a princípy dobrého riadenia a efektívnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Jej schválením Slovensko splnilo jeden z mílnikov Plánu obnovy a odolnosti SR. Na plnenie stratégie dohliada Rada vlády pre vedu, techniku a inovácie. Výskumná a inovačná autorita vyhodnocuje plnenie jednotlivých opatrení formou semaforu.

HOSPODÁRSKA PROGNOZA Z JARI 2023: LEPŠÍ VÝHLAD V PROSTREDÍ PRETRVÁVAJÚCICH VÝZIEV

Európske hospodárstvo naďalej preukazuje odolnosť v náročnom globálnom kontexte. Nižšie ceny energie, zmiernenie obmedzení dodávok a silný trh práce podporili v prvom štvrtroku 2023 mierny rast, čím sa rozptýlili obavy z recesie. Tento lepší než očakávaný začiatok roka zvyšuje vyhladky rastu hospodárstva EÚ na 1,0 % v roku 2023 (0,8 % v zimnej priebežnej prognóze) a na 1,7 % v roku 2024 (1,6 % v zime). Očakáva sa, že HDP na Slovensku vzrastie v roku 2023 o 1,7 %, čo bude podporené výraznou expanziou investícií, a o 2,1 % v roku 2024, a to najmä v dôsledku oživenia vývozu, keďže sa očakáva, že sa odstránia prekážky v dodávateľskom reťazci. Keďže ceny

energie boli väčšinou pevne stanovené v roku 2022, konvergencia s trhovými cenami má viesť k stlačeniu inflácie na 10,9 % v roku 2023 a 5,7 % v roku 2024. Predpokladá sa,

že nové opatrenia vrátane opatrení zameraných na zmiernenie vysokých cien energie povedú v roku 2023 k zvýšeniu deficitu verejných financií na 6,1 % HDP.

STÁŽE V EÚ | STÁŽ V AGENTÚRE EÚ PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Výzva na predkladanie žiadostí o stáž je otvorená do

19. júna 2023.

Typ zmluvy: **Stáž**

Termín na podávanie žiadostí:

19.06.2023 13:00 hod.

Trvanie: 6 mesiacov

Miesto výkonu práce:

Viedeň, RAKÚSKO

Základný mesačný plat:

1 458,43 EUR

AGENTÚRA EÚ PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Agentúra EÚ pre základné práva (FRA) poskytuje nezávislé, na dôkazoch založené poradenstvo tvorcom politik s cieľom pomôcť zabezpečiť plné dodržiavanie základných práv v celej EÚ pre každého. Na tento účel agentúra zhromažďuje a analyzuje informácie a údaje o celom rade otázok týkajúcich sa základných práv, poskytuje pomoc a odborné znalosti

inštitúciám EÚ a vládam členských štátov EÚ, zvyšuje povedomie o právach, oznamuje svoje zistenia a posilňuje spoluprácu a väzby medzi aktérmi v oblasti základných práv.

STÁŽE V AGENTÚRE EÚ PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Stáž ponúka čerstvým absolventom vysokých škôl (najmenej jeden mesiac pred začiatkom stáže) a osobám, ktoré by mohli využiť počiatočnú pracovnú prax, pričom sa nevylučujú tí, ktorí nedávno získali vysokoškolský diplom alebo sa nachádzajú na začiatku novej profesionálnej kariéry. Aby ste sa mohli uchádzať o stáž, musíte mať ukončené aj posledné štúdium, a to najneskôr tri roky pred termínom na podávanie žiadostí.

KTO SA MÔŽE PRIHLÁSIŤ

Na to, aby ste mohli absolvovať stáž v agentúre FRA, musíte spĺňať tieto podmienky:

- Byť štátnym príslušníkom členských štátov Európskej únie (27), krajín EHP (3) a kandidátskych krajín EÚ (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Srbsko, Turecko a Ukrajina) a potenciálnych kandidátskych krajín (Gruzínsko a Kosovo*).
- Mať veľmi dobrú znalosť **angličtiny (B2)**.
- Mať **ukončené vysokoškolské štúdium** (získať diplom) najneskôr jeden mesiac pred dátumom začiatku stáže (t. j. najneskôr 1. septembra 2023).

Podrobné informácie o kritériách oprávnenosti, ako aj o právach a povinnostiach stážistov nájdete v [často kladených otázkach](#) a v [pravidlách](#), ktorými sa riadi program stáží v agentúre FRA.